

Tribečská knižnica v Topoľčanoch

Rudolf **VRBA**

ISBN 978 – 80 – 88761 – 56 – 3

Tribečská knižnica v Topoľčanoch

RUDOLF VRBA
1924 – 2006
personálna bibliografia

2014

©Triebečská knižnica v Topolčanoch
Zostavila Slavomíra Pet'ovská

ISBN 978 – 80 – 88761 – 56 – 3
EAN 9788088761563

Rudolf Vrba, vlastným menom

Walter Rosenberg

(* 11. september 1924, Topoľčany

† 27. marec 2006, Vancouver)

slovenský profesor farmakológie a terapeutiky na University of British Columbia špecializujúci sa na neurológiu.

Bol žid, ktorý prežil koncentračný tábor. Po získaní základného vzdelania v Topoľčanoch pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Bratislave. Na základe Židovského kódexu podľa vládneho nariadenia z 9. septembra 1941 bol z gymnázia vylúčený. V marci 1942 sa rozhodol ujsť do Anglicka a tu sa pripojiť k československému zahraničnému vojsku. Podarilo sa mu dostať sa do Budapešti, kde ho uväznili maďarská pohraničná stráž. Umiestnili ho v zbernom tábore v Novákoch, odkiaľ bol deportovaný do Poľska – najskôr do koncentračného tábora Majdanek, potom do tábora Osvienčim, skadiaľ v roku 1944 utiekol spolu s Alfrédom Wetzlerom. V tom istom roku nadiktovali v Žiline 32 stranovú správu o masovom vyhladzovaní židov v koncentračnom tábore.

Po vojne vyštudoval chemickotechnologické inžinierstvo v Prahe, v roku 1958 opustil Československo, pôsobil v Izraeli, vo Veľkej Británii a v USA. Niekoľko rokov zastával post profesora farmakológie na univerzite vo Vancouvri. Bol odborníkom na problematiku cukrovky a rakoviny. Prednášal na univerzitách v Anglicku, Kanade a v USA. Zomrel 26. januára 2006.

Pri príležitosti 14. výročia vzniku Slovenskej republiky mu bol udelený Rad Bieleho dvojkríža I. triedy – in memoriam.

Vydáním personálnej bibliografie *Rudolf Vrba 1924 – 2006*, si pripomíname významnú regionálnu osobnosť, ktorá formovala nielen slovenské ale i celosvetové dejiny. Počas 2. sv. vojny Rudolf Vrba podstúpil obrovské riziko, aby oznámil svetu pravdu o zverstvách páchaných na židovských väzňoch v Osvienčime. V apríli 1944 sa mu podarilo so spoluväzňom Alfredom Wetzlerom z Osvienčimu ujsť cez Poľsko do Žiliny a odovzdať dôležité informácie vedeniu tamojšej židovskej komunity. Chcel zabrániť vyvraždeniu maďarských židov, pre ktorých sa koncentračný tábor rozširoval. Jeho správa sa dostala aj k pápežovi a britskej i americkej vláde. V júli 1944 sa deportácie maďarských židov zastavili a 27.1. 1945 bol Osvienčim oslobodený.

Pri tvorbe súpisu sme vychádzali zo slovenskej národnej bibliografie, z databázy Slovenská knižnica, katalógov Židovského múzea v Prahe a v Bratislave, Československej filmovej databázy a korešpondencie autora.

Rudolf Vrba nezapovedal predstave, ktorú si ľudia urobia o človeku z Osvienčimu. Jeho tvár vykazuje pomerne málo vrások a jeho vlasy žiadnu stopu po šedinách. V každom prípade vypadá mladší a jeho oči zrkadlia skôr humor ako tragické zážitky. Jeho zjav skutočne zodpovedá tomu, kým je, totiž zmesou svetoobčianskeho intelektuála a vedca.

Podľa Karola Sidona (upravené). In: Roš Chodeš. – Roč. 68, č. 5, (2006/5766), s. 14-15.

MONOGRAFIE

1. Lánik, Jozef
Čo Dante nevidel / Alfréd Wetzler ; [Správu o Osvienčime a Brzezinke z nemeckej autorizovanej verzie preložil Milan Richter]
Dunajská Lužná : MilaniuM Bratislava : Pavel Zrínyi, 2009. 326 s. ISBN 9788089178315 (viaz.)
2. Linn, Ruth
Escaping Auschwitz : a culture of forgetting .
Ithaca : Cornell University Press, 2004. 154 s.
3. Vrba, Rudolf
I escaped from Auschwitz / Rudolf Vrba
I cannot forgive
Fort Lee, N.J. : Barricade Books, 2002. 447 s. ISBN 9781861059277.
4. Vrba, Rudolf
Ich kann nicht vergeben/Rudolf Vrba; aus dem Englischen von Sigrid Ruschmeier und Brigitte Walitzek ; mit einem Vorwort von Beate Klarsfeld ; herausgegeben und mit einem Nachwort von Dagi Knellessen und Werner Renz.
Frankfurt am Main : Schöffling & Co., 2010. ISBN 9783895614163 (viaz.). 496 s., [32] s. obr. příl.: fotogr., ilustr., mp., portréty;
5. Vrba, Rudolf
Utekl jsem z Osvětimi / Rudolf Vrba ; [z anglického originálu The Conspiracy of the Twentieth Century prel. Iva Hrdličková, Tomáš Pěkný]
The Conspiracy of the Twentieth Century
Praha : Sefer, s.r.o., 2007, 437 s. viaz. ISBN 8085924501

6. Vrba, Rudolf 1924-2006
Utekl jsem z Osvětimi / Rudolf Vrba ; z angl. orig.
přel. Iva Hrdličková a Tomáš Pěkný
Praha : Sefer, 1998. 437 s. ISBN 80-85924-17-X.
7. Braham, Randolph L., 1922-
The Auschwitz Reports and the Holocaust in Hunga-
ry
ed. by Randolph L. Braham and William J. vanden
Heuvel
New York, NY [u.a.]
Rosenthal Institute for Holocaust Studies [u.a.]. 2011.
291 S. ISBN 978-0-88033-688-8
8. Vrba, Rudolf, 1924-2006
44070 : the conspiracy of the twentieth century
/ Rudolf Vrba, Alan Bestic
Bellingham : Star & Cross Publishing House, 1989.
369 s. ISBN 0-9623140-0-5
9. Vrba, Rudolf, farmakológ.
Topoľčany vo vrstvách vekov. Topoľčany : Mesto
Topoľčany, 2010. S. 389 –399. ISBN 9788097046774.

Články z časopisov

Internetové odkazy

10. Baková, Iveta
Alfréd Wetzler a Rudolf Vrba útekem z Osvienčimu zachránili tisíce ľudí.
In: Sme.sk 3. 4. 2010. [online]. [cit. 2014-10-30].
Dostupné na internete:
<<http://m.sme.sk/?cl=5313126>>
11. Mikušovič, Dušan – Sarvaš, Andrej
Ako sa uteká pred smrťou.
[online].[cit. 2014-09-30]. Dostupné na internete:
<<http://komentare.sme.sk/c/7181227/takto-vyzera-utek-pred-istou-smrtou-neznamy-pochod-z-osviencimu-na-slovensko>>
12. Bude memoriál Vrba a Wetzlera / [autor] (tasr)
In: Sme. – ISSN 1335-440X. – Roč. 22, č. 80
(5.4.2014), s. 4.
13. Mikušovič, Dušan
140 kilometrov na pochode z Osvienčimu : Alfréd Wetzler a Rudolf Vrba zostávajú napriek svojmu úteku neznámi v Poľsku aj na Slovensku.
In: Sme. – ISSN 1335-440X. – Roč. 22, č. 9
(25.4.2014), s. 2 – 5.
14. Denník z pochodu / Vrba Wetzler Memoriál
In: Žilina - Záriečie : SMS/MMS denník Petra Gettinga [online]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.stanica.sk/2014/08/vrba-wetzler/>>

15. Mikušovič, Dušan
Dva týždne a 140 kilometrov. Ako dvaja Slováci ušli z Osvienčimu.
In: Sme.sk [on line]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.sme.sk/c/7181120/dva-tyzdne-a-140-kilometrov-ako-dvaja-slovaci-usli-z-osviencimu.html>>
16. Feiler, Jozef
Dve spomienkové akcie žilinských Židov.
In: Delet : Slovensko – židovské noviny
– ISSN: 1336-2313. 7. 8. 2014.
17. Getting, Peter
Dvojica Židov ušla z koncentráku vďaka mapke z detskej knižky.
In: Plus 7 Dní 2. 9. 2014 [on line]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.pluska.sk/plus-7-dni/domov/dvojica-zidov-usla-z-koncetraku-vdaka-mapke-z-detskej-knizky.html>>
18. Stecher, David
Chystám se přežít všechny padouchy: rozhovor s Rudolfem Vrbou.
In: Lidové noviny. 11. 12. 1999 [online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10348353482-colette/21151212067/7016-rudolf-vrba-chystam-se-prezit-vsechny-padouchy/>>
19. Vrba, Rudolf 1924-2006
Mému mlékaři
In: Roš Chodeš. – Roč. 68, č. 5, (2006/5766), s. 15.

20. Daniška, Jaroslav
Muž číslo 44070 : voči Vrbovi a Wetzlerovi máme dlh, ktorý musíme splatiť / Jaroslav Daniška
In: Týždeň. – ISSN 1336-5932. – Roč. XI, č. 14 (2014), s. 49.
21. Pelt, Robert Jan van 1955-
Obzor naděje.
In: Roš Chodeš. -- Roč. 76, č. 3, (2014/5774), s. 8-10.
22. Sniegoň, Tomáš
Odpustiť nemôže a zabudnúť nechce : svedectvo muža, ktorému sa podarilo ujsť z Osvienčimu / Tomáš Sniegoň
In: Slovo : politicko-spoločenský týždenník. – ISSN 1335-468X. – Roč. 2, č. 40 (2000), s. 12.
23. Mikušovič, Dušan
Opísali zverstvú a zostali sklamaní, že Osvienčim nebombardovali. In: Sme.sk 24. 4. 2014 [online]. [cit. 2014-08-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.sme.sk/c/7181385/opisali-zverstva-a-zostali-sklamani-ze-osviencim-nebombardovali.html#ixzz3IkFfhXzi>>
24. Kárný, Miroslav
Osudy jedné zprávy.
In: Židovská ročenka 5746 (1985 - 1986).
[s.n.]. Rok 1985 – 1986. s. 112 – 119.
25. Hoffmannová, Lenka
Po trase útěku z Osvětimi.
In: blog.idnes.cz 25. 8.2014. on line]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné na internete:
<<http://hoffmannova.blog.idnes.cz/c/423264/Po-trase-uteku-z-Osvetimi.html>>

26. Mikušovič, Dušan
Poznal Vrba a Wetzlera: Jeden búrlivák, druhý rozvážny, dopĺňali sa / Dušan Mikušovič, Otto Šimko
In: Trnavské noviny - MY. – ISSN 1335-4442. – Roč. 24, č. 16 (2014), s. 13.
27. Príbeh Slováka, ktorý napísal dôležitý dokument 20. storočia: Osudný útek z Osvienčimu. In: [on line]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.topky.sk/cl/13/1423043/Pribeh-Slovak--ktory-napisal-dolezity-dokument-20--storocia--Osudny-utek-z-Osviencimu>>
28. Sidon, Karol 1942-
Proč si Rudi barvil vlasy : 26. března letošního roku zemřel Rudolf Vrba.
In: Roš Chodeš. – Roč. 68, č. 5, (2006/5766), s. 14-15.
29. Vrba, Rudolf, 1924-2006
Proč jsem psal svou zprávu.
In: Roš Chodeš. – Roč. 60, č. 1, (1998/5758), s. 8-9.
30. Halmová, Eva
Profesor z tábora smrti / Eva Halmová
In: Bojovník . – Roč. 35, č. 40 (1990), s. 5
31. Řekl pravdu o Osvětimi, ale knihu o tom psal pod pseudonymem.
[online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/214149-rekl-pravdu-o-osvetimi-ale-knihu-o-tom-psal-pod-pseudonymem/>>

- 32.** Pažitková, Martina
Reportáž z Osvienčimu: Takto utiekli Slováci Wetzler a Vrba. In: Sme.sk. 25. 4. 2014 [videofilm].
[online]. [cit. 2014-08-15]. Dostupné na internete:
<<http://tv.sme.sk/v/29777/reportaz-z-osviencimu-takto-utiekli-slovaci-wetzler-a-vrba.html#ixzz3INN4fV5d>>
- 33.** Rozhovor s Rudolfom Vrbom. [Magnetofónová nahrávka].
Obec Lubina, 2000.
- 34.** Rudolf Vrba a Alfréd Wetzler – Vrbova a Wetzlerova správa.[online]. [cit. 2014-08-30]. Dostupné na internete:
<<http://zilinagallery.sk/picture.php?/8262/category/179>>
- 35.** Rudolf Vrba - Auschwitz
[online]. [cit. 2014-08-30]. Dostupné na internete: Steven Spielberg Film and Video Archive.
<http://www.ushmm.org/online/film/display/detail.php?file_num=5009>
- 36.** Rudolf Vrba ako jeden z mála unikol z tábora smrti: Odhalil zverstvá Osvienčimu!
[online].[cit. 2014-06-12]. Dostupné na internete:
<<http://www.cas.sk/clanok/278994/rudolf-vrba-ako-jeden-z-mala-unikol-z-tabora-smrti-odhalil-zverstva-osviencimu.html>>
- 37.** Rudolf Vrba.
[online].[cit. 2014-06-12]. Dostupné na internete:
<[://cs.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Vrba](http://cs.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Vrba)>

38. Rudolf Vrba / [autor] (dm)
In: Sme. – ISSN 1335-440X. – Roč. 22, č. 95 (25.4.2014), s. 3.
39. Sklamalo ich, že Spojenci Osvienčim nebombardovali / [autor] (dm)
In: Sme. – ISSN 1335-440X. – Roč. 22, č. 95 (25.4.2014), s. 5.
40. Slovenské osobnosti medicíny vo svete : 20. storočie / redakcia
In: Piešťanský týždeň . – Roč. XX, č. 9 (2010), s. 35.
41. Spolužiak a sused: Boli úplne rozdielni, no dopĺňali sa / [autor] (dm), Otto Šimko
In: Sme. – ISSN 1335-440. – Roč. 22, č. 95 (25.4.2014), s. 4
42. Földešiová, Monika
70 rokov od historického úteku z Osvienčimu: Rudolf Vrba z Topoľčian prišiel s hrôzostrašným odkazom! [online].[cit. 2014-06-30]. Dostupné na internete:
<<http://topolcany.dnes24.sk/70-rokov-od-historickeho-uteku-z-osviencimu-rudolf-vrba-z-topolcian-prisiel-s-hrozostrasnym-odkazom-173872>>
43. List adresovaný starostovi obce Milanovi Ostrovskému.
Obec Lubina, 3. 4. 1997.
44. Piussi, Lucia
Supermani s číslom na predlaktí / Lucia Piussi
In: Týždeň. – ISSN 1336-5932. – Roč. IV, č. 12 (2007), s. 70-71.

45. Mikušovič, Dušan
Šibenice, bitky, plyn a krematóriá / Dušan Mikušovič
In: Sme. – ISSN1335-440X. – Roč. 22, č. 95
(25.4.2014), s. 2-3.
46. Študentská esej 2014: Hľadá sa Rudolf Vrba a Alfréd Wetzler.[online].[cit. 2014-06-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.konzervativizmus.sk/article.php?5655>>
47. Durániková, Jarmila
Továreň smrti sa dočkala slobody takmer prázdna.
In: Slovo : politicko-spoločenský týždenník. – ISSN 1335-468X. 11. 2. 2010. [online].[cit. 2014-08-30].
Dostupné na internete:
<http://www.noveslovo.sk/c/10421/Tovaren_smrti_sa_dockala_slobody_takmer_prazdna>
48. Únik Vrba a Wetzlera z Osvienčimu bude pripomínať memoriál. piatok 4. 4. 2014. [online].[cit. 2014-08-30].
Dostupné na internete:
<<http://www.sme.sk/c/7159717/unik-vrba-a-wetzlera-z-osviencimu-bude-pripominat-memorial.html>>
49. Tóda, Mirek
Ušiel z Osvienčimu a odhalil jeho hrôzy : slovenský Žid Rudolf Vrba bol jedným ...
In:Sme. – ISSN 1335-440X. – Roč. 17, č. 210
(11.9.2009).
50. Jancura, Vladimír
Útek dvoch Slovákov z pekla / Vladimír Jancura
Pravda. – ISSN 1335-4050. – Roč. XXIV, č. 80
(5.4.2014). Víkend. - S. 28-29

51. Hradská, Katarína
Útek z nenávratna / Katarína Hradská
In: Knihy a spoločnosť. – ISSN 1336-5584- Štvrtý ročník, č. 5 (2007), s. 7.
52. Petráček, Zbyněk
Utekli z Osvětími a řekli o ní světu / Zbyněk Petráček
[online].[cit. 2014-08-30]. Dostupné na internete:
<http://neviditelnypes.lidovky.cz/historie-utekli-z-osvetimi-a-rekli-o-ni-svetu-fns/p_spolecnost.aspx?c=A140413_165246_p_spolecnost_wag>
53. Stehlík, M.
Vrba, R.: Utekl jsem z Osvětími / M. Stehlík
In: Historický časopis. – ISSN 0018-2575. – Roč. 46, č. 3 (1998), s. 533.
54. Vrba, Rudolf
Utekl sem z Osvětími [zvukový záznam].
Praha : Knihovna K. E. Macena, 2002.
55. Jančo, Ľudovít
Vrba, R.: Utekl jsem z Osvětími. Praha : Sefer s. r. o., 2007, 433 s. / Ľ. Jančo. In: Vojenská história. – ISSN 1335-3314 - Roč. 11, č. 3 (2007), s. 180-181.
56. Jancura, Vladimír
Útek dvoch Slovákov z pekla.
In: Žurnál Pravda.sk [online]. 07. 04. 2014
[online].[cit. 2014-08-30]. Dostupné na internete:
<<http://zurnal.pravda.sk/neznama-historia/clanok/313915-utek-dvoch-slovakov-z-pekla/>>

57. Hrdý, Dávid
Útek z Osvienčimu: Topoľčanec Rudolf Vrba dokázal nemožné I. [online]. [cit.2014-08-30]. Dostupné na internete:
<<http://topolcany.dnes24.sk/utek-z-osviencimu-topolcanec-rudolf-vrba-dokazal-nemozne-i-160989>>
58. Vrba, Rudolf
Útěk z Osvětimi
In: Židovská ročenka 5756 (1995 - 1996) [s.n.], s. 40 – 51.
59. Doležal, Miloš
Rudolf Vrba: Utekl sem z Osvětimi.
[online].[cit. 2014-08-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.vira.cz/Texty/Clanky/Rudolf-Vrba-Utekl-jsem-z-Osvetimi.html>>.
60. Marxová, Alice 1965-
Vazeny pane Pekny : z dopisů Rudolfa Vrby k redakci knihy Utekl jsem z Osvětimi
Roš Chodeš. – Roč. 76, č. 10, (2014/5775), s. 12-13.
61. Dunlop, Alexander
Veľký útek z Osvienčimu. [Dokument]. Veľká Britá-
nia, 2007. [50 minút]. DVB T SK
[online].[cit. 2014-08-15]. Dostupné na internete:
<http://www.youtube.com/watch?v=vA_YHAqaV2M>
62. Vrba Wetzler memoriál. [online].[cit. 2014-06-30].
Dostupné na internete:
<<http://www.jablko.sk/mensiny/vrba-wetzler-memorial/>>

63. Vrba Wetzler Memorial.
[online].[cit. 2014-06-30]. Dostupné na internete:
<<https://www.facebook.com/vrbawetzler>>
64. Vrbova a Wetzlerova správa. Pri príležitosti tryzny za 6 miliónov umučených Židov počas II. svetovej vojny.
In: Žilinský večerník, 23. 6. 2014. [online].[cit. 2014-08-15]. Dostupné na internete:
<<http://www.zilinskyvecernik.sk/articles/2014/06/23/vrbova-wetzlerova-sprava-pri-prilezitosti-tryzny-za-6-milionov-umucenych-zidov>>
65. Franek, Jaroslav
Vyznamenania pre Vrba a Wetzlera.
Roš Chodeš. – Roč. 69, č. 2, (2007/5767), s. 17.
66. Zpráva Vrby a Wetzlera o německých vyhlazovacích táborech Osvětim a Brzezinka. [online].[cit. 2014-08-10]. Dostupné na internete:
<http://www2.holocaust.cz/cz2/resources/texts/zprava_vrba>.
67. Hrabovská, Oľga
Z Osvienčimu do Uhrovej partizánskej skupiny : k nedožitým 90 narodeninám.
In: Bojovník : dvojtyždenník antifasistov. – ISSN 0323-2018. – Roč. 59, č. 19(18.9.2014), s.9.
[online].[cit. 2014-10-10]. Dostupné na internete:
<http://www.szpb.sk/bojovnik/Bojovnik_192014.pdf>

Menný register

B

Baková, Iveta /10

Bestic, Alan /8

Braham, Randolph L. / 7

D

Daniška, Jaroslav /20
Doležal, Miloš /59
Durániková, Jarmila /47
Dunlop, Alexander /61

F

Feiler, Jozef /16
Földešiová, Monika / 42
Franek, Jaroslav /65

G

Geting, Peter /14 /17

H

Halmová, Eva /30
Heuel J. / 7
Hoffmanová, Lenka /25
Hrabovská, Oľga / 67
Hradská, Katarína /52
Hrdličková, Iva /5 /6
Hrdý, Dávid /57

J

Jancura, Vladimír /50/56
Jančo, Ľudovít /55

K

Kárný, Miroslav /24

L

Lánik, Jozef /1

M

Marxová, Alice /60
Mikušovič, Dušan /11 / 13 /15 /23 /26 /45

O

Ostrovský, Milan /43

P

Pažitková, Martina /32
Pěkný, Tomáš /5 /6
Pelt, Robert Jan van /21

Petráček, Zbyněk /52

Piussi, Lucia /44

R

Richter, Milan / 1

S

Sarvaš, Andrej /11

Sidon, Karol /28

Sniegoň, Tomáš /22

Stehlík, M. /53

Stecher, David /18

Š

Šimko, Otto /26 /41

T

Tóda, Mirek /49

V

Vrba, Rudolf /3 /4 /5 /6 /8 /9 /10 /12 /13
/14 /18 /19 /20 /26 /32 /33 /34 /35 /36 /37
/38 /42 /46 /48 /53 /54 /55 /57 /58
/59 /60 /62 /63 /64 /65 /66

W

Wetzler, Alfréd /1 /10 /12 /13 /14 /20 /26
/29 /32 /34 /46 48 /62 /63 /64 /65 /66

Z

Zrínyi, Pavel /1

Obálka knihy

Vrba, Rudolf 1924-2006

Utekl jsem z Osvětimi.

Praha : Sefer, 1998. 437 s. ISBN 80-85924-17-X.

Trasa úteku Vrba a Wetzlera z Osvienčimu, 1944

RUDOLF VRBA, 1924 – 2006
personálna bibliografia

Zostavila: Mgr. Slavomíra Pet'ovská

MDT : 323.12“1939/1945“
929 Vrba, Rudolf
Vydavateľ: Tribečská knižnica v Topoľčanoch
Zodpovedná redaktorka: Mgr. Mária Kráľová
Fotografie: – internet
Náklad: 50 výtlačkov
Rozsah: 22 strán
Vydanie prvé
Tlač: Tribečská knižnica v Topoľčanoch
2014

ISBN 978 – 80 – 88761 – 56 – 3